

ACT

AKADEMISKT CENTRUM
FÖR ÄLDRETANDVÅRD

Ac

Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp Stroke och TIA

Vårdförloppet inleds vid misstanke om stroke och avslutas inför utskrivning av patient från strokeenhet.

Munhäls

stroke

Pia Skott

Ötdl Orofacial Medicin, dr med, förest ACT

ACT finansieras av Stockholms läns landsting

Munhälsa i det personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp stroke/TIA

Utredningsblock: Riskbedömningar för funktions och aktivitetsförmåga, strukturerad bedömning av munhälsan (ROAG)

Behandlingsblock: Åtgärder för att förbättra funktions- och aktivitetsförmåga, Hjälp med och uppmuntran till regelbunden munvård (notera till exempel sår, muntorrhet, svampinfektion, slemhinneförändring). Vid behov kontaktas sjukhustandläkare eller tandhygienist.

Informationsblock: Information om funktions- och aktivitetsförmåga: strategier för att minska felsväljning och ofrivillig viktninskning, konsistensanpassning och vikten av munvård (se film WebbSKU: Munhälsa

Del 2....slutarbetet inför remissversion

Munhälsa är en del av rehabiliteringskedjan efter stroke

Utskrivning: Vid behov remiss till orofacial medicin, ställningstagande till tandvårdsstöd (N-tandvård)

Fortsatt rehabilitering: ROAG, fråga om tandvårdskontakt, ställningstagande till tandvårdsstöd (N- eller F-tandvård)

Strukturerad uppföljning i öppenvården: ROAG och fråga om tandvårdskontakt, fråga om tandvårdskontakt, ställningstagande till tandvårdsstöd (N- eller F-tandvård)

God munhälsa genom åldrandets naturliga faser

Oberoende

Skör

Omsorgs
beroende

LÅNGA INTERVALL FÖR SKÖRA PATIENTER

ABONNEMANGSTANDVÅRD - 18 MÅNADER MELLAN UNDERSÖKNINGAR

STYCKEPRISTANDVÅRD - 25 MÅNADER

NÖDVÄNDIG TANDVÅRD - 20 MÅNADER

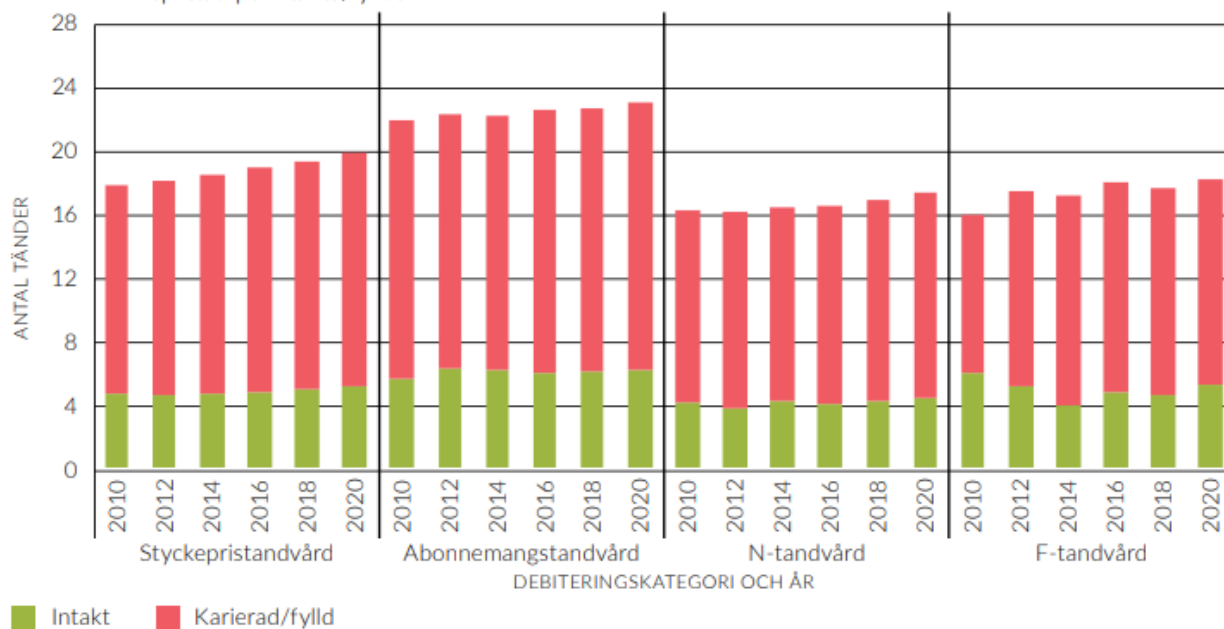
SKÖRA PERIODEN - 66 MÅNADER

Patienter som gått från styckepristandvård till N-tandvård har betydligt längre intervall mellan basundersökning. I genomsnitt mellan 66 och 46 månader jämfört med 26 och 22 månader. Detta indikerar att gruppen som övergått från styckepristandvård till N-tandvård förlorat kontakten med tandvården under den "sköra" perioden det vill säga då de blivit alltmer beroende av andras stöd och hjälp.

RAPPPORT 8I, SID 30

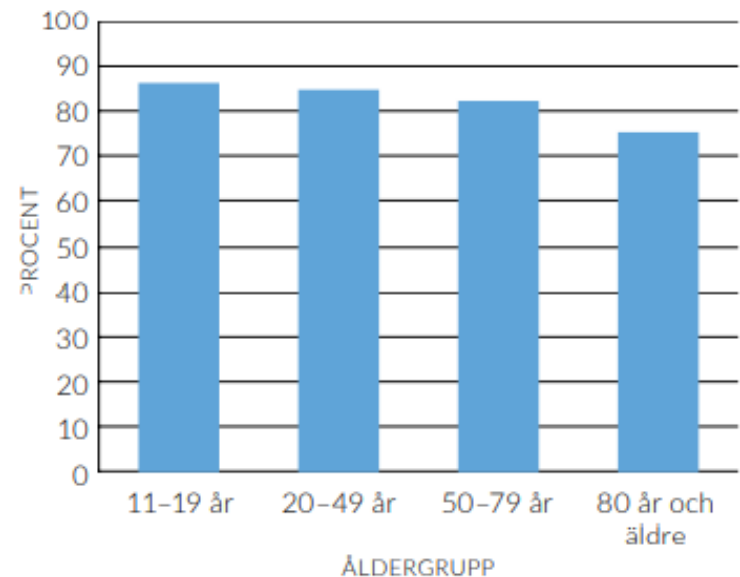
RAPPORT 4D Genomsnittligt antal tänder hos individer **80 år och äldre** med egna tänder uppdelat på debiteringskategori, splittad på intakta/fyllda

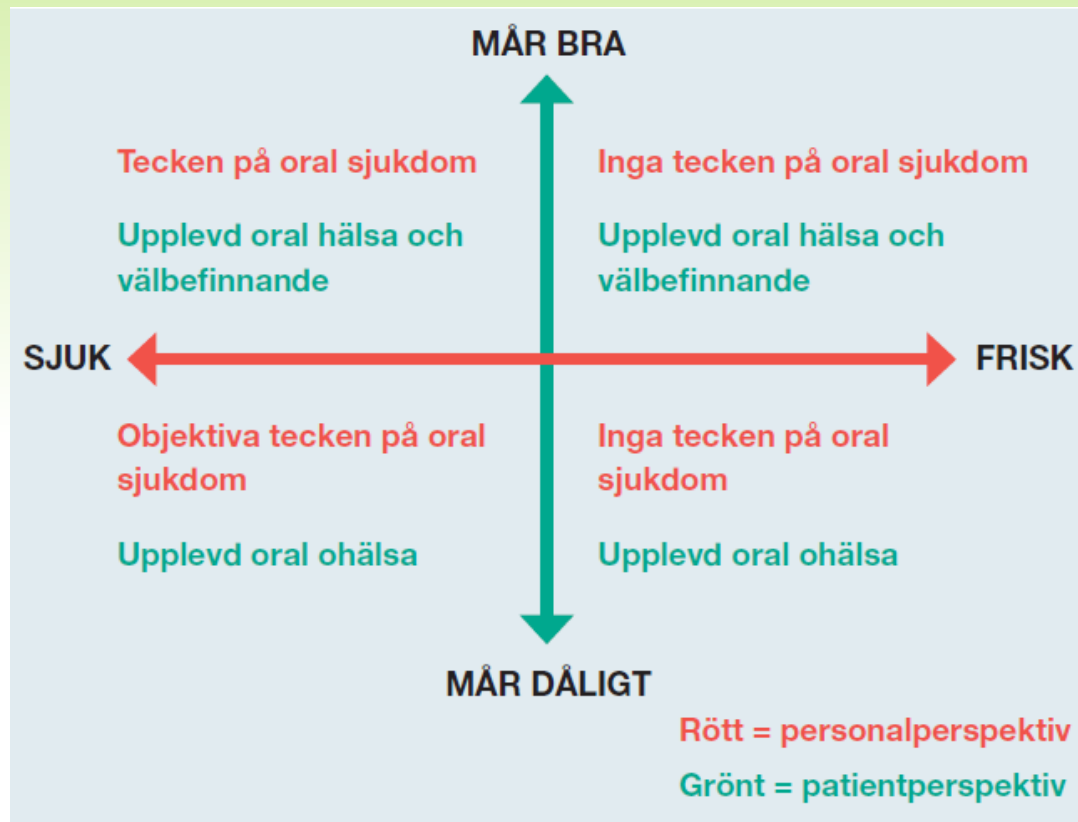
Två tredjedelar av 80-åringarna skattar sin munhälsa som "god" eller "mycket god"

SKaPa 2020

RAPPORT 9A Andel patienter med självskattad god eller mycket god tandhälsa uppdelat på åldersgrupper

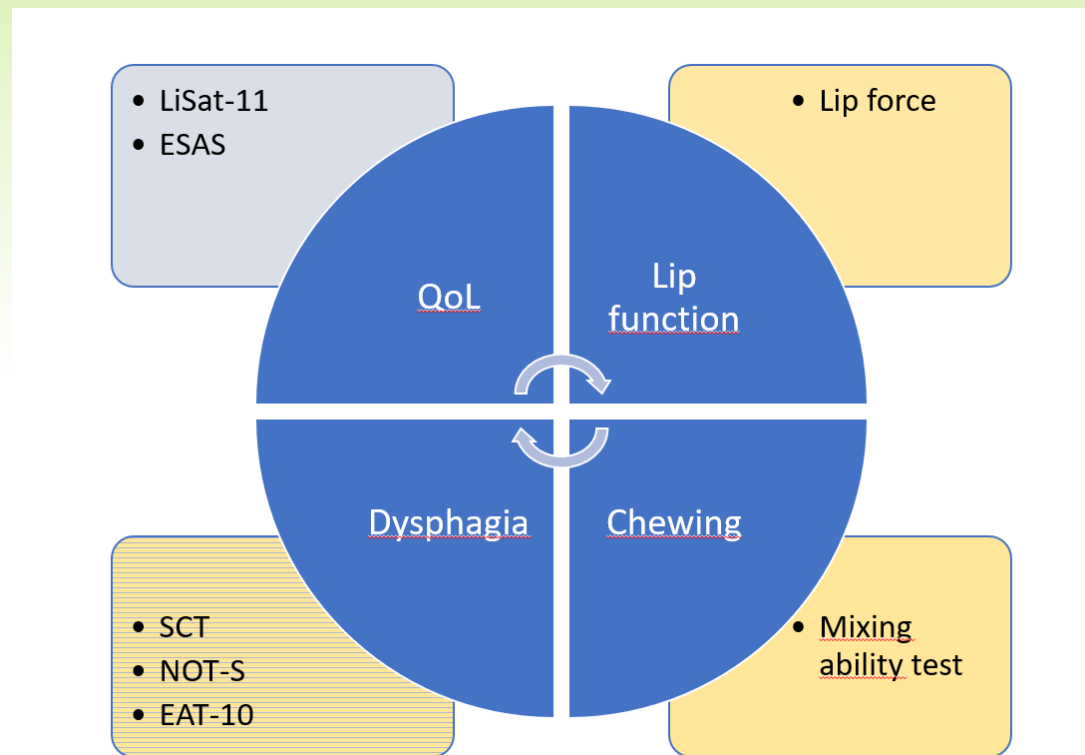

Hälsokorset

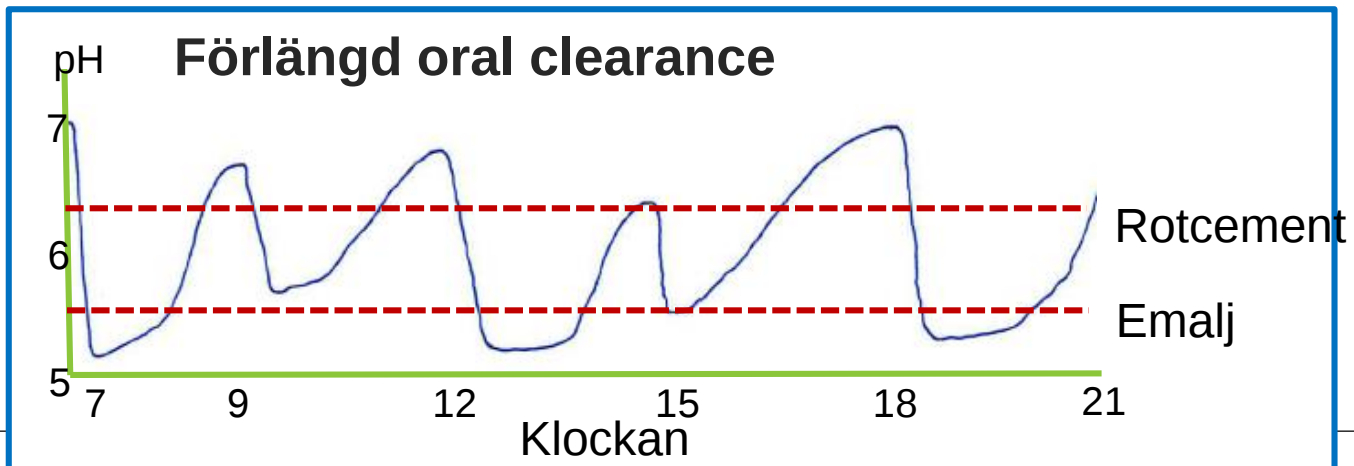

Ur Gerodonti-äldretandvård i teori och praktik, Gothia 2019

Munskärmsstudien

Rotkaries

Parodontit

- Kortvarig bakteriemi uppstår alltid i samband med scaling och debridering av patologiska fickor
- Obehandlade djupa fickor utgör infektionsfoci med risk för bakteriemi vid egenvård, tuggning och mobilitet

Mucosit/periimplantit hos den äldre patienten

Åtkomlighet säkras för rengöring av implantatets samtliga ytor kring den protetiska konstruktionen.

Tillgänglig vetenskapligt belagd kunskap omkring äldres munhälsa

- Tandborstning med fluortandkräm 2 ggr/dag
- Förbättrad munhygien minskar förekomsten av aspirationspneumonier
- Utbildning av VO-personal förbättrar kunskap och attityder men leder inte till praktiska färdigheter. Närvaro av tandvårdspersonal är värdefull

Ge patienten en tandborste och titta på förmågan att borsta.
Utforma daglig munvårdsrutin därefter

Utforma daglig munvårdsrutin

- Rimligt egenvårdsprogram med fokus på Fluor
- Vilka hjälpmedel behövs för att göra patienten så autonom som möjligt?
- Vilka möjligheter finns för assistans?
- Stödbehandlingar hos tandhygienist

Munvård och strokerehabilitering

- Bättre munhälsa för testgrupperna på kort sikt
- Inga skillnader i rehabilitering för näringsintag per os

ORIGINAL ARTICLE

An oral hygiene protocol improves oral health for patients in inpatient stroke rehabilitation

Joanne Murray Ingrid Scholten,

First published: 20 November 2017 | <https://doi.org/10.1111/ger.12309> | Citations: 13

Funding information:

Data collection for the original studies was supported by grants from the National Stroke Foundation, Australia, December 2011 and the Royal Adelaide Hospital/Institute of Medical and Veterinary Science, January 2009.

Randomized Controlled Trial > [Int J Environ Res Public Health](#). 2019 Jun 24;16(12):2228.
doi: 10.3390/ijerph16122228.

Effect of an Oral Health Programme on Oral Health, Oral Intake, and Nutrition in Patients with Stroke and Dysphagia in Taiwan: A Randomised Controlled Trial

Hsiao-Jung Chen ¹, Jean-Lon Chen ^{2 3}, Chung-Yao Chen ^{4 5}, Megan Lee ⁶, Wei-Han Chang ⁷,
Tzu-Ting Huang ^{8 9}

Det är nödvändigt att lyssna på patientens önskemål

Tuggförmåga hos patienter som genomgått stroke

- Försämrade läppsensitivitet
- Försämrade läppstyrka
- Försämrade tuggförmåga
- Intakt bitkraft

Oral sensitivitet kan korreleras till tuggförmåga.

Slutsats: En stroke kan påverka sensitiviteten intraoralt och därmed påverka tuggfunktionen. Rehabilitering bör därför inkludera även intraoral stimulering

Original Article

Oral tactile sensitivity and masticatory performance are impaired in stroke patients

M. Schimmel✉, G. Voegeli, E. Duvernay, B. Leemann, F. Müller,

First published: 11 January 2017 | <https://doi.org/10.1111/joor.12482> | Citations: 18

Clinical Trial Registration: clinicaltrials.gov ID: NCT02822391

Bettrehabilitering

Patienten får inte nya tänder utan nya verktyg för tuggfunktion

All bettrehabilitering kräver adaptation och kanske ändrad livsstil

Hur mäter vi tuggning?

- Befintliga tester är inte kliniskt anpassade
- Kräver utrustning och tillgång till lab-miljö
- Självskattad tuggförmåga skiljer sig ofta från den objektivt mätta
- TOMASS
- Mixing ability test
- Bolus formation

Received: 17 September 2018 | Revised: 16 November 2018 | Accepted: 16 November 2018
DOI: 10.1002/cre2.154

REVIEW ARTICLE

WILEY Clinical and Experimental Dental Research

Systematic review of measurement properties of methods for objectively assessing masticatory performance

Per Elgestad Stjernfeldt¹ | Petteri Sjögren² | Inger Wårdh³ | Anne-Marie Boström^{4,5,6,7}

Mixing ability test

Journal of Oral Rehabilitation 2007 **34**; 671–678

A two-colour chewing gum test for masticatory efficiency: development of different assessment methods

M. SCHIMMEL*, P. CHRISTOU[†], F. HERRMANN[‡] & F. MÜLLER*^{*, †}
*Division of Gerodontology and Removable Prosthodontics, University of Geneva, [†]Division of Orthodontics, University of Geneva and [‡]Department for Rehabilitation and Geriatrics, University Hospitals of Geneva, Geneva, Switzerland

Tugg- och sväljträning

Hägglund et al. *BMC Neurology* (2020) 20:405
<https://doi.org/10.1186/s12883-020-01980-1>

BMC Neurology

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Oral neuromuscular training in patients with dysphagia after stroke: a prospective, randomized, open-label study with blinded evaluators

Patricia Hägglund^{1,2†}, Mary Hägg^{3,4†}, Eva Levring Jäghagen¹, Bengt Larsson⁵ and Per Wester^{2,6}

Doktorsavhandling i Umeå April 2019, Patricia Hägglund, logoped

PRO medlemmarnas krav (2018)

- Fler äldre personer som bor hemma måste nås av den uppsökande verksamheten och den nödvändiga tandvården.
- Den uppsökande verksamheten och den nödvändiga tandvården måste bli mer jämlik.
- Säkerställ att vårdbehovet styr tillgången till nödvändig tandvård.
- Slopas vårdvalssystemet för nödvändig tandvård
- Säkra kontinuitet och kvalitet i äldreomsorgen genom förbättrade villkor för personalen.
- Alla kommuner ska ha anställda tandhygienister med särskilt ansvar för äldres munhälsa.

ACT

AKADEMISKT CENTRUM
FÖR ÄLDRETANDVÅRD

Tack